

ΨΕΥΔΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Γιατί τα ευρωπαϊκά
διατροφικά συστήματα
στερούνται ανθεκτικότητας

Οκτώβριος
2020

GREENPEACE

1

Εισαγωγή

2

Παράγοντας ολοένα
περισσότερο - για ποιο σκοπό
και ποιος ωφελείται;

3

Τρέφοντας
αγελάδες και
αυτοκίνητα αντί
για ανθρώπους

4

Παράγοντας πολύ
μεγάλες ποσότητες
από τα λάθος προϊόντα

5

Συμπεράσματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μεθοδολογία

01

Εισαγωγή

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας της Covid-19, ο κάθε ένας από εμάς βίωσε την ευαλωτότητα του παγκοσμιοποιημένου συστήματος τροφίμων, το οποίο εξαρτάται από τις μεγάλες παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και την εργασία μεταναστών. Η διακοπή των αλυσίδων εφοδιασμού είχε ως αποτέλεσμα μεγάλες ουρές στα σούπερ μάρκετ, συσσώρευση τροφίμων από τους καταναλωτές, σφαγή ζώων εκτροφής, απώλεια θέσεων εργασίας και αύξηση της επισιτιστικής ανασφάλειας.

Γιατί συμβαίνει αυτό; Παρότι η τροφή αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, οι παγκόσμιες αγορές που κυριαρχούνται από λίγες μεγάλες εταιρείες καθορίζουν το είδος των τροφίμων που παράγονται, το πού και το πώς παράγονται αυτά, καθώς και τον τρόπο διανομής τους. Αφενός η μεγάλη ανισορροπία στον συσχετισμό δυνάμεων μεταξύ των μικρών καλλιεργητών και των καταναλωτών, και αφετέρου οι μεγάλες γεωργικές επιχειρήσεις και εταιρείες τροφίμων, έχουν ως αποτέλεσμα οι μεγάλες επενδύσεις στη γη, τη γεωργία και την επεξεργασία τροφίμων συχνά να περιθωριοποιούν ή να εκτοπίζουν τους μικρούς καλλιεργητές.

Σε κάθε μας γεύμα περιλαμβάνονται και οι αποφάσεις των εταιρειών για την τροφή μας. Ο έλεγχος από τις εταιρείες συνεπάγεται ότι η διανομή των τροφίμων γίνεται με γνώμονα το μεγαλύτερο κέρδος και όχι την πρόθεση να διασφαλιστεί για όλους μια υγιεινή, ισορροπημένη διατροφή. Η αντίληψη ότι το «επικερδές» είναι συνώνυμο του «αποδοτικού» συνεπάγεται ότι ένα τρόφιμο που μπορεί να καλλιεργηθεί εύκολα στα χωράφια της Ευρώπης, όπως για παράδειγμα τα μήλα, μεταφέρεται αεροπορικά από την άλλη άκρη του πλανήτη. Δάση όπως ο Αμαζόνιος και άλλα οικοσυστήματα αποψιλώνονται προκειμένου να επεκταθεί η παραγωγή κρέατος, αλλά και σόγιας και φοινικέλαιου που χρησιμοποιούνται για τις ζωτροφές αγελάδων, χοίρων και κοτόπουλων στις ευρωπαϊκές βιομηχανικές φάρμες ή για τα καύσιμα των αυτοκινήτων που οδηγούμε.

Το παράλογο αυτού του συστήματος αποκτά διαστάσεις που είναι αδύνατον να αγνοήσουμε. Η Covid-19 δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο περιστατικό, είναι απλώς η πιο πρόσφατη από μια μακρά σειρά ζωνοσόων, όπως η SARS, H1N1 (γρίπη των χοίρων), η γρίπη των πτηνών και ο Έμπολα. Αυτοί οι ιοί επώαστηκαν από τον άνθρωπο, που κατέστρεψε το φυσικό περιβάλλον με την εκχέρωση και εκμετάλλευση παρθένων εκτάσεων για να καλύψει την ολοένα αυξανόμενη ζήτηση «φθηνού» κρέατος και γαλακτοκομικών. Η γεωμετρική αύξηση της εμφάνισης αυτών των ιών οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη διαρκώς αυξανόμενη εξάρτηση από το παγκόσμιο εμπόριο και την εντατικοποίηση της παραγωγής στα βιομηχανικά αγροκτήματα.

Τα καλά νέα είναι ότι ένα διαφορετικό αγροδιατροφικό σύστημα είναι εφικτό. Η παγκόσμια κρίση της Covid-19 μας έδωσε την ευκαιρία να σκεφτούμε ξανά το πώς και πού παράγουμε ό,τι καταναλώνουμε. Το μάντρα του ελεύθερου εμπορίου «όσο περισσότερο πουλάμε, τόσο το καλύτερο» δεν ισχύει. Μπορούμε να τρώμε νόστιμα και θρεπτικά τρόφιμα, που παράγονται με τρόπους που δεν καταστρέφουν τον πλανήτη μας, εάν δημιουργήσουμε ένα καλύτερο, πιο βιώσιμο και πιο δίκαιο διατροφικό σύστημα που να βασίζεται στη διατροφική κυριαρχία και την επανατοπικοποίηση των διατροφικών μας συστημάτων.

Η παγκόσμια κρίση της Covid-19 μας έδωσε την ευκαιρία να σκεφτούμε ξανά το πώς και πού παράγουμε ό,τι καταναλώνουμε.

Με απλά λόγια, η **ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ** αφορά το δικαίωμα των ανθρώπων να ορίζουν τα δικά τους διατροφικά συστήματα, αναγνωρίζοντας ότι χρειαζόμαστε τη βιολογική γεωργία, βιώσιμες φάρμες μικρής κλίμακας και χαμηλής έντασης και δυναμικές τοπικές οικονομίες με ποικιλία θέσεων εργασίας προκειμένου να επιτευχθεί ένα διατροφικό σύστημα που να είναι υγιές για τους ανθρώπους και τον πλανήτη. Η διατροφική κυριαρχία διαφέρει από την επισιτιστική ασφάλεια, η οποία σχετίζεται μόνο με την πρόσβαση σε τρόφιμα και ορισμένες φορές περιλαμβάνει έως και την επισιτιστική βοήθεια. Αν και οι διεθνείς προσπάθειες ανάπτυξης για την προαγωγή της επισιτιστικής ασφάλειας μπορούν να βοηθήσουν στην ανακούφιση της πείνας, είναι ανεπαρκείς γιατί δεν κάνουν τίποτα για να αντιμετωπίσουν τις ανισότητες και τις ανισορροπίες στον συσχετισμό δυνάμεων που υπάρχουν στο διατροφικό σύστημα, οι οποίες επιτρέπουν στις εταιρείες να αποκομίζουν το μέγιστο δυνατό κέρδος τόσο από τους παραγωγούς όσο και από τους καταναλωτές.

Η διατροφική κυριαρχία επίσης διαφέρει από τη διατροφική αυτάρκεια. Ο στόχος δεν είναι τα κυρίαρχα κράτη να παράγουν τα πάντα εγχώρια και να παύσουν όλες τις διεθνείς συναλλαγές, γιατί αυτό δεν είναι πάντα οικολογικά ορθό ή κοινωνικά βιώσιμο. Για παράδειγμα, το να τρώει κανείς βιολογικά αβοκάντο που έχουν καλλιεργηθεί στο Περού και έχουν μεταφερθεί με χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση στην Ευρώπη, ενδέχεται να είναι καλύτερο για το περιβάλλον από την κατανάλωση βόειου κρέατος από αγελάδα που ανατράφηκε σε βιομηχανική φάρμα στην περιοχή του. Ωστόσο, ένα σημαντικό συστατικό στοιχείο της διατροφικής κυριαρχίας είναι η επανατοπικοποίηση των διατροφικών συστημάτων μας προκειμένου να σταματήσει η παραγωγή με στόχο τις εξαγωγές, να γίνεται βιώσιμη παραγωγή τροφίμων και να υποστηρίζονται δυναμικές τοπικές οικονομίες.

Τι σημαίνει **ΕΠΑΝΑΤΟΠΙΚΟΠΟΙΗΣΗ**; Η επανατοπικοποίηση σημαίνει τη διαφοροποίηση του διατροφικού μας συστήματος, που έχει ως αποτέλεσμα την ανθεκτικότητα, καθώς εξαρτόμαστε λιγότερο από μία μόνο - συνήθως εταιρική - πηγή για κάθε προϊόν. Σημαίνει σύνδεση μεταξύ καταναλωτών και παραγωγών, η οποία οδηγεί σε μεγαλύτερη λογοδοσία των παραγωγών προς τους καταναλωτές σχετικά με τον τρόπο που παράγονται τα τρόφιμα. Η επανατοπικοποίηση σημαίνει μια πιο ορθολογική εμπορική πολιτική που λαμβάνει υπόψη το ανθρώπινο και το περιβαλλοντικό κόστος των καταναλωτικών προτύπων, προκειμένου να ζουν όλοι μια καλή ζωή με βιώσιμο τρόπο, και όχι απλώς να μεγιστοποιούνται τα κέρδη μιας επιχείρησης. Η επανατοπικοποίηση αποτελεί μία ευκαιρία να επανεξετάσουμε τις αλυσίδες ανεφοδιασμού και να προβούμε σε θεμελιώδεις αλλαγές στα καταναλωτικά και παραγωγικά συστήματα.

Πώς τα ηγηγεί η Ευρώπη όσον αφορά τη διατροφική κυριαρχία και την επανατοπικοποίηση του διατροφικού μας συστήματος; Στην παρούσα έκθεση, εξετάσαμε την ευρωπαϊκή γεωργία σε σχέση με τον βαθμό στον οποίο τρέφει τους ανθρώπους στα εδάφη της και διαπιστώσαμε ορισμένες ανησυχητικές τάσεις.

Ενώ τα επίπεδα της παραγωγής τροφίμων εξακολουθούν να αυξάνονται, αυτό δεν έχει απαραίτητα ως αποτέλεσμα πιο ανθεκτικά διατροφικά συστήματα ή πιο υγιεινά τρόφιμα για τους ανθρώπους στην Ευρώπη. Αντιθέτως, τα ευρήματα της παρούσας έρευνας δείχνουν ότι η αύξηση της παραγωγής συνεπάγεται λιγότερους μικρούς παραγωγούς στην Ευρώπη. Αντί να παρέχονται στους Ευρωπαίους περισσότερα βιολογικά τρόφιμα που παράγονται τοπικά, δίνεται έμφαση στην αύξηση των εξαγωγών κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων βιομηχανικής παραγωγής.

Εξαιρετικά μεγάλο μέρος της γεωργικής παραγωγής (και της γεωργικής γης που της αντιστοιχεί) χρησιμοποιείται για τη διατροφή ζώων εκτροφής και για καύσιμα οχημάτων αντί για τη διατροφή των ανθρώπων. Η αφετηρία για την ανθεκτικότητα της παραγωγής τροφίμων στην Ευρώπη βρίσκεται ξεκάθαρα στη μείωση των πόρων και της γης που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή ζώων εκτροφής και για καύσιμα αυτοκινήτων. Το επίπεδο της υπερπαραγωγής και κατανάλωσης κρέατος, γαλακτοκομικών και άλλων ζωικών προϊόντων είναι κραυγαλέο. Οι Ευρωπαίοι όχι μόνο καταναλώνουν πολύ περισσότερο από ό,τι συνιστάται για μία υγιεινή διατροφή, αλλά και πολλές χώρες παράγουν πολύ περισσότερο από αυτό που είναι απαραίτητο για τα τρέχοντα, ήδη ανθυγιεινά επίπεδα της εγχώριας κατανάλωσης. Αυτή η παραγωγή κρέατος και γαλακτοκομικών για εξαγωγές αποτελεί κακή χρήση των γεωργικών πόρων της Ευρώπης και μειώνει την ικανότητα της Ευρώπης να ανταπεξέλθει σε αυξανόμενους κραδασμούς, όπως για παράδειγμα την πανδημία της COVID-19.

Η παρούσα έκθεση εξετάζει στοιχεία της FAOSTAT και της Eurostat τα οποία έχει επεξεργαστεί και αναλύσει η Greenpeace. Οι κατηγορίες των προϊόντων που χρησιμοποιούνται στην έκθεση, όπως για παράδειγμα τα γαλακτοκομικά ή τα δημητριακά, αναφέρονται στις ακατέργαστες ισοδύναμες ποσότητες του προϊόντος που χρησιμοποιήθηκε ή παρήχθη. Για πιο λεπτομερή επεξήγηση της μεθοδολογίας, δείτε το παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

**Η ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΗ, ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ
ΞΕΚΑΘΑΡΑ ΣΤΗ
ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ ΠΟΥ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ
ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΖΩΩΝ
ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑ
ΚΑΥΣΙΜΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ.**

© Peter Caton / Greenpeace

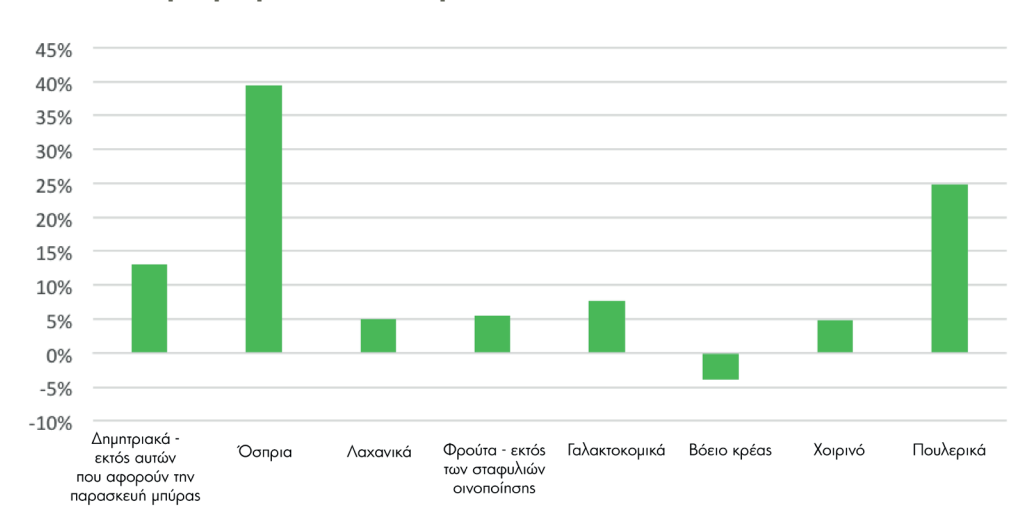
02

**ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΟΛΟΕΝΑ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ -
ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΣΚΟΠΟ ΚΑΙ
ΠΟΙΟΣ ΩΦΕΛΕΙΤΑΙ;**

Η ευρωπαϊκή γεωργία εστιάζει ολοένα και περισσότερο στην τροφοδοσία των εξαγωγικών αγορών με ζωικά προϊόντα, αντί για τη διάθεση τροφίμων που έχουν παραχθεί με βιώσιμο τρόπο για τοπική κατανάλωση.

Η ανάλυσή μας δείχνει ότι, την τελευταία δεκαετία, η γεωργική παραγωγή στην ΕΕ έχει σημειώσει σταθερή αύξηση. Τα στοιχεία δείχνουν ότι μεταξύ του 2007 και του 2016 τα επίπεδα παραγωγής όλων των κύριων γεωργικών προϊόντων στην ΕΕ έχουν αυξηθεί, με το βόειο κρέας να αποτελεί τη μόνη εξαίρεση (εικόνα 1). Το κρέας πουλερικών με αύξηση 25%, και τα δημητριακά (κυρίως για ζωοτροφές) με αύξηση 13%, γνώρισαν εξαιρετικά μεγάλους ρυθμούς ανάπτυξης, μαζί με τα όσπρια. Τα όσπρια, όπως τα φασόλια και ο αρακάς, που είναι πλούσια σε φυτική πρωτεΐνη, σημείωσαν αύξηση 39%, ωστόσο τα συνολικά επίπεδα της παραγωγής τους εξακολουθούν να παραμένουν πολύ χαμηλά στην ΕΕ. Τα γαλακτοκομικά προϊόντα, των οποίων ο όγκος ήταν ήδη υψηλός, σημείωσαν επιπλέον αύξηση 8%.

Διακυμάνσεις των επιπέδων παραγωγής στην ΕΕ μεταξύ 2007-2016

Σχήμα 1. Συνολική παραγωγή (επί τις %) βασικών γεωργικών προϊόντων μεταξύ 2007-2016 στην ΕΕ των 28. Πηγή: FAOSTAT (Στατιστική Υπηρεσία Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων)

Αυτή η αύξηση της παραγωγής δεν είναι απλώς απάντηση σε έναν αυξανόμενο πληθυσμό και δεν έχει πάντα ως αποτέλεσμα περισσότερες ευκαιρίες για τους Ευρωπαίους καλλιεργητές. Κατά το ίδιο διάστημα (2007-2016), ο πληθυσμός της ΕΕ των 28 αυξήθηκε μόνο κατά 2%¹. Και, δυστυχώς, οι μικροί παραγωγοί² έχουν υποστεί ισχυρό πλήγμα: μεταξύ του 2005 και του 2016 η ΕΕ απώλεσε έως και 4,2 εκατομμύρια γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ενώ η έκταση γης που χρησιμοποιήθηκε για γεωργική παραγωγή παρέμεινε σε γενικές γραμμές η ίδια. Η μεγάλη πλειονότητα των εκμεταλλεύσεων που εξαφανίστηκαν ήταν μικρής κλίμακας με λιγότερα από 5 εκτάρια γεωργικής γης.³

Τι σημαίνει αυτό; Στην κτηνοτροφία υπάρχει μια ξεκάθαρη τάση συγκέντρωσης και βιομηχανοποίησης, και αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις πολιτικές και τις επιδοτήσεις της ΕΕ.

ΟΙ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΕΙΤΕ ΜΕΓΑΛΩΣΑΝ ΕΙΤΕ ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΑΝ.

Ο αριθμός των ζώων που εκτρέφονται σε πολύ μεγάλες εκμεταλλεύσεις έχει αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό, ενώ ο αριθμός των ζώων που εκτρέφονται σε μικρότερες εκμεταλλεύσεις⁴ έχει μειωθεί⁵.

Ξεκάθαρα, ο στόχος της αύξησης της παραγωγής ήταν να τροφοδοτηθούν οι αγορές εκτός της ΕΕ των 28, αντί της διάθεσης τροφίμων στις ευρωπαϊκές αγορές⁶. Μεταξύ 2007 και 2016, οι εξαγωγές της ΕΕ σε δημητριακά, όπως σιτάρι, σίκαλη και αραβόσιτος, υπερδιπλασιάστηκαν. Η αύξηση των εξαγωγών ζωικών προϊόντων είναι σαφής: οι εξαγωγές βόειου και χοιρινού κρέατος τουλάχιστον διπλασιάστηκαν και οι εξαγωγές γαλακτοκομικών προϊόντων και πουλερικών έχουν αυξηθεί κατά 35% και 43% αντιστοίχως⁷ (εικόνα 2).

1 Το 2007 ο πληθυσμός της ΕΕ των 28 ήταν 498.300.775 και το 2016 ήταν 510.181.874.

Πηγή: [Eurostat](#)

2 Greenpeace (2015): [Ecological Farming](#) - The seven principles of a food system that has people at its heart.

3 Eurostat (2018), [Farms and farmland in the European Union](#)

4 Όπως κατατάσσονται από τη Eurostat όσον αφορά την οικονομική παραγωγή

5 Eurostat (2017), [Αρχείο: Small and large farms in the EU - statistics from the farm structure survey](#)

6 Όλα τα στοιχεία της ΕΕ σε αυτήν την έκθεση αναφέρονται στην ΕΕ των 28, πριν από την αποχώρηση της Μεγάλης Βρετανίας

7 Οι εξαγωγές γαλακτοκομικών προϊόντων (χωρίς τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές της ΕΕ) ήταν 11.974.472 τόνοι το 2007 και 18.307.416 τόνοι το 2016. Οι εξαγωγές κρέατος πουλερικών εκτός της ΕΕ ήταν 748.947 τόνοι το 2007 και 1.314.627 τόνοι το 2016. Πηγή: FAOSTAT (ανατρέξτε στη μεθοδολογία για περισσότερες λεπτομέρειες)

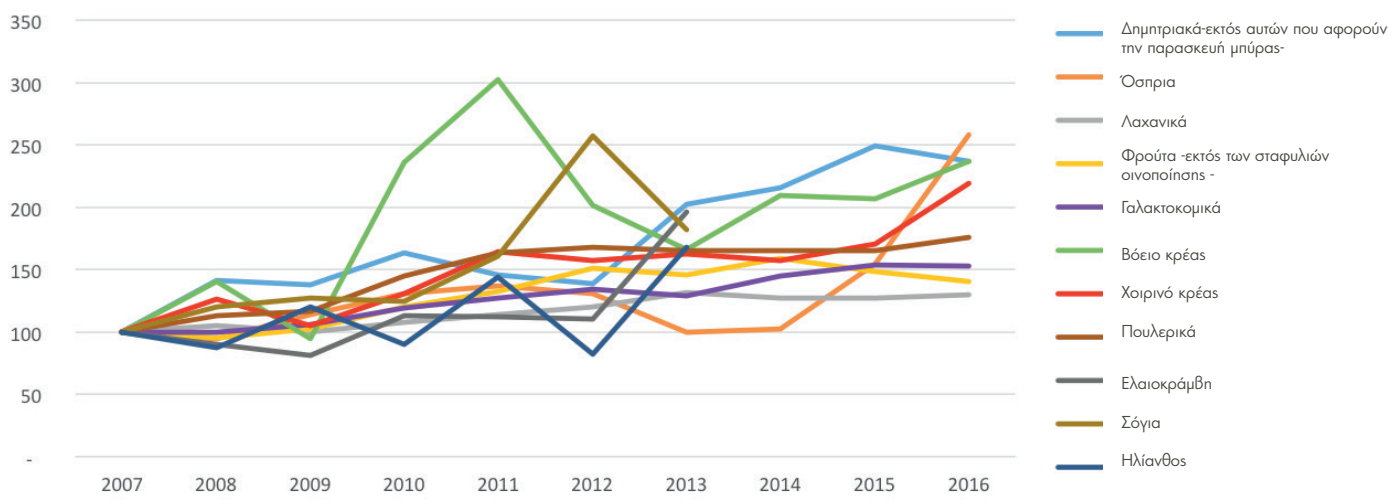

Μεταξύ του 2005 και του 2016, η ΕΕ απώλεσε έως και 4,2 εκατομμύρια γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ενώ η έκταση γης που χρησιμοποιήθηκε για γεωργική παραγωγή παρέμεινε σε γενικές γραμμές η ίδια.

Το μοντέλο του βιομηχανοποιημένου διατροφικού συστήματος με σκοπό τις εξαγωγές συγκεντρώνει διαρκώς τη δύναμη σε ολοένα και λιγότερους παίκτες. Οι παγκόσμιες αγορές, που κυριαρχούνται από μικρό αριθμό εταιρειών, καθορίζουν όχι μόνο το είδος των τροφίμων που παράγονται, αλλά και τον τρόπο που παράγονται και διανέμονται. Αυτό τονίζεται από το γεγονός ότι μεταξύ των περίπου 570 εκατομμυρίων καλλιεργητών και των άνω των 7 δισεκατομμυρίων καταναλωτών παγκοσμίως, υπάρχουν **ΜΟΝΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΜΠΟΡΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥΝ ΤΟ 75% ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ**. Το 2011 στην ΕΕ, μόνο δέκα εταιρείες λιανικού εμπορίου τροφίμων ήλεγχαν περίπου το ένα τρίτο των πωλήσεων τροφίμων. Αυτού του είδους ο εταιρικός έλεγχος του εφοδιασμού τροφίμων σημαίνει ότι τα τρόφιμα διανέμονται βάσει της ικανότητας των καταναλωτών να πληρώσουν, αντί βάσει των διατροφικών ή οικολογικών αναγκών, κάτι που οδηγεί στην υπερβολική κατανάλωση ανθυγιεινού φαγητού σε πολλά μέρη του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ.⁸

8 Greenpeace (2015): [Ecological Farming](#) - The seven principles of a food system that has people at its heart

Η τάση στις εξαγωγές της ΕΕ σε διαφορετικά προϊόντα (βάση δείκτη 100)

Σχήμα 2. Η ανάπτυξη των εξαγωγών της ΕΕ των 28 (με βάση δείκτη 100) βασικών γεωργικών προϊόντων 2007-2016. Στα δεδομένα περιλαμβάνονται οι εξαγωγές εκτός της ΕΕ και όχι οι εξαγωγές μεταξύ των κρατών μελών. Τα δεδομένα σχετικά με τη σόγια, τον ηλιάνθο και την ελαιοκράμβη είναι μέχρι το 2013 μόνο γιατί η μεθοδολογία για την ποσοτικοποίηση των προϊόντων άλλαξε το 2014, και έτσι τα έτη πριν το 2013 δεν μπορούν να συγκριθούν με τα έτη μετά το 2013. Πηγή: FAOSTAT

03

ΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΑΓΕΛΑΔΕΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΑΝΤΙ ΓΙΑ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

Τρόφιμα που θα μπορούσαν να προοριστούν για τη διατροφή ανθρώπων ταΐζονται κυρίως σε ζώα και επιπλέον μετατρέπονται σε καύσιμα για οχήματα.

Πολύ μεγάλο μέρος των καλλιεργειών στην Ευρώπη, όπως το σιτάρι και ο ηλίανθος, δεν καλλιεργούνται για τη διατροφή των ανθρώπων, αλλά για ζωοτροφές ή και βιοκαύσιμα για αυτοκίνητα και φορτηγάκια. Από το σύνολο των καλλιεργειών δημητριακών στην Ευρώπη (το 2016) η πλειονότητα (59%) χρησιμοποιήθηκε για να τραφούν ζώα και μόνο το 24% χρησιμοποιήθηκε για τη διατροφή των ανθρώπων. Από τα πλούσια σε πρωτεΐνη όσπρια και τη σόγια που χρησιμοποιήθηκαν στην Ευρώπη, το 53% (2016) και το 88% (2013) αντιστοίχως χρησιμοποιήθηκαν για ζωοτροφές.

Η αύξηση και εντατικοποίηση της παραγωγής έχει επίσης οδηγήσει μεγάλο μέρος της ευρωπαϊκής γης να προορίζεται για τη διατροφή ζώων. Πάνω από 71% του συνόλου της γεωργικής γης στην ΕΕ χρησιμοποιείται για τη διατροφή εκτρεφόμενων ζώων. Ακόμη και αν δεν συνυπολογίσουμε τους βοσκότοπους και μετρήσουμε μόνο τη γη που χρησιμοποιείται για καλλιέργειες, πάνω από το 63% της αρόσιμης γης στην ΕΕ χρησιμοποιείται για την παραγωγή ζωοτροφών αντί για τρόφιμα για τους ανθρώπους⁹.

Το 2013, μόνο το 9% της ελαιοκράμβης και το 25% του ηλίανθου χρησιμοποιήθηκαν για ανθρώπινη διατροφή. Τα φυτικά έλαια από αυτές τις καλλιέργειες (και άλλα όπως το φοινικέλαιο) χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο για

⁹ Greenpeace (2019), [Feeding the Problem: the dangerous intensification of animal farming in Europe](#)

την παραγωγή βιοκαυσίμων από το 2009, όταν η ΕΕ ξεκίνησε να προωθεί τη χρήση βιοκαυσίμων για τις μεταφορές μέσω της οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας χωρίς διασφαλίσεις για την πρόληψη της πίεσης στα διατροφικά συστήματα. **ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΛΑΙΟΚΡΑΜΒΗ, ΠΕΡΙΠΟΥ ΤΟ 60% ΑΠΟ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΕ ΠΡΟΟΡΙΖΕΤΑΙ ΓΙΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΩΣ ΒΙΟΝΤΙΖΕΛ.**

¹⁰

Ακόμη ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο αραβόσιτος, που καλλιεργείται σχεδόν αποκλειστικά για τη διατροφή των ζώων ή για καύσιμα. Περίπου τα δύο τρίτα του αραβόσιτου που παράχθηκε στην ΕΕ των 28 (το 2019/2020) καλλιεργήθηκε ως αραβόσιτος ενσίρωσης (συγκομίζεται ολόκληρο το φυτό) και χρησιμοποιείται ως ζωοτροφή ή για την παραγωγή ενέργειας.¹¹ Ακόμη και αν συνυπολογίσουμε το μερίδιο του αραβόσιτου που καλλιεργείται για τους σπόρους του, η συντριπτική πλειονότητα (80%) χρησιμοποιείται για τη διατροφή ζώων. Από το μαλακό σιτάρι, το 44% χρησιμοποιείται για τη διατροφή ζώων. Η χρήση αυτών των δημητριακών για καύσιμα επίσης έχει υπερτετραπλασιαστεί από το 2006, ως αποτέλεσμα των πολιτικών της ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας οι οποίες προωθούν τα βιοκαύσιμα (εικόνα 4).

Από την άλλη, μόνο το 4% των λαχανικών και το 1% των φρούτων χρησιμοποιούνται για ζωοτροφές ή άλλες χρήσεις μη σχετικές με τα τρόφιμα (το 2016).

¹⁰ OILWORLD 2020, δημοσιεύτηκε στο [Transport & Environment, 2020](#)

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), [EU+UK feed protein balance sheet - 2019-20](#)

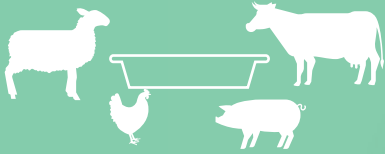
Μόνο το

24%

των δημητριακών
χρησιμοποιήθηκε για τη
διατροφή των ανθρώπων

ΣΧΗΜΑ
3.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΟΥ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ
ΓΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ

Δεδομένα FAOSTAT 2016,
δεδομένα για τους ελαιούχους
σπόρους από το 2013

88%
Σόγια

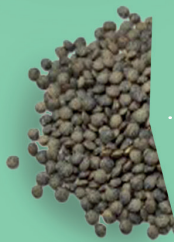
65%
Ελαιοκράμβη

64%
Ηλίανθος

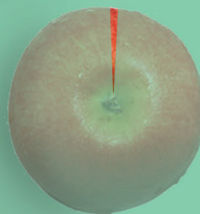
59%
Δημητριακά

53%
Όσπρια

4%
Λαχανικά

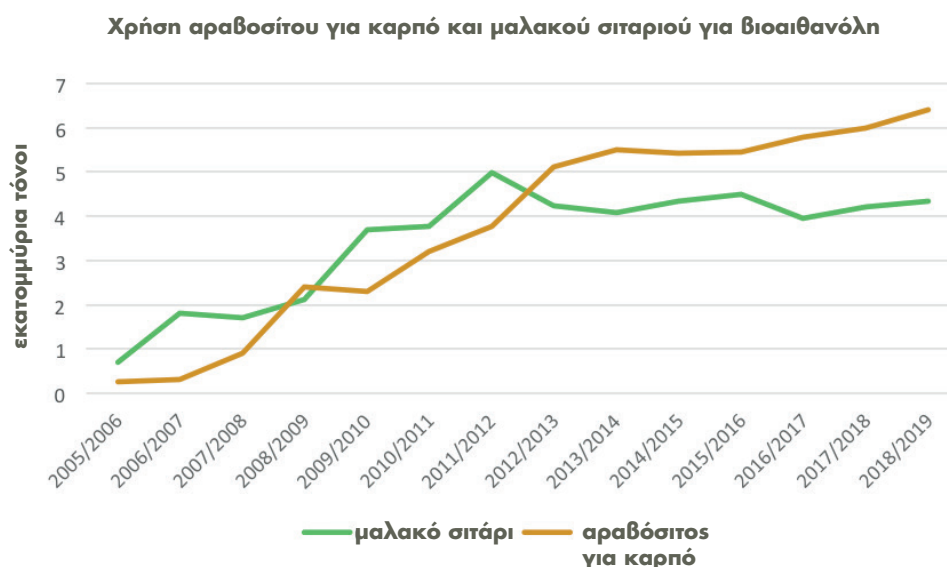
0,2%
Φρούτα

Μια και μόνο κτηνοτροφική καλλιέργεια μπορεί να αφηγηθεί την ιστορία της αύξησης της βιομηχανοποιημένης παραγωγής κρέατος και γαλακτοκομικών που προορίζονται για εξαγωγές, και αυτή είναι η σόγια. Ενώ η εγχώρια παραγωγή σόγιας έχει αυξηθεί (βλέπε εικόνα 1, όσπρια), η εκτροφή ζώων στην ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές σόγιας, ειδικά από τις χώρες της Νότιας Αμερικής και τις ΗΠΑ¹² (εικόνα 5). **Η ΑΥΞΗΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ ΣΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΖΩΤΡΟΦΕΣ ΣΧΕΤΙΖΕΤΑΙ ΣΕ ΜΕΓΑΛΟ ΒΑΘΜΟ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΖΩΩΝ.**

Αυτό το μοντέλο παραγωγής βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη σόγια επειδή η υψηλή περιεκτικότητά της σε πρωτεΐνη επιτρέπει τη διαρκώς αυξανόμενη συγκέντρωση της παραγωγής σε λιγότερες, μεγαλύτερες και πιο εντατικές εκμεταλλεύσεις που δεν διαθέτουν την απαραίτητη γη για τη διατροφή των ζώων. Η μεγαλύτερη συμβολή της ΕΕ στην αποψίλωση των δασών παγκοσμίως οφείλεται σε αυτές τις εισαγωγές για την κατανάλωση σόγιας για ζωοτροφές.¹³

¹² Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: Greenpeace (2019), [Hooked on meat](#)

¹³ European Commission (2013), [The impact of EU consumption on deforestation, p. 23-24](#)

Σχήμα 4: Χρήση αραβοσίτου σε κόκκους και μαλακού σιταριού για βιοκαύσιμα μεταξύ 2006-2018 στην ΕΕ των 27. Πηγή: Eurostat

ΣΧΗΜΑ
5.

**ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ
ΣΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ
ΕΕ ΤΟ 2013**

Πηγή: FAOSTAT

ΤΙ ΕΙΣΑΓΟΥΜΕ
30811
350
ΤΟΝΟΥΣ

ΤΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕ
30729
888
ΤΟΝΟΥΣ

ΤΙ ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ
1226
977
ΤΟΝΟΥΣ

ΤΙ ΕΞΑΓΟΥΜΕ
1346
718
ΤΟΝΟΥΣ

04

**ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΠΟΛΥ
ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ
ΑΠΟ ΤΑ ΛΑΘΟΣ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ**

Η Ευρώπη παράγει κρέας και γαλακτοκομικά σε υπερβολικά μεγαλύτερες ποσότητες από αυτές που είναι υγιές να καταναλώνουν οι πολίτες της, και ακόμη περισσότερο από την ποσότητα που στην πραγματικότητα καταναλώνουν.

Στα περισσότερα προϊόντα, η ΕΕ ξεκάθαρα παράγει περισσότερα από όσα χρησιμοποιούνται εγχώρια (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης για τρόφιμα, ζωοτροφές, καύσιμα και επεξεργασία). Στην ΕΕ γίνεται υπερπαραγωγή ιδιαίτερα γαλακτοκομικών προϊόντων (κατά 14%) και δημητριακών (κατά 11%) σε σχέση με αυτά που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος (βάσει δεδομένων του 2016).¹⁴ **ΑΥΤΗ Η ΥΠΕΡΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΔΗΓΕΙ ΣΥΧΝΑ ΣΤΟ ΝΤΑΜΠΙΝΓΚ ΥΠΟΤΙΜΗΜΕΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΕ ΕΥΛΩΤΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΕ.** Για παράδειγμα, οι εξαγωγές της ΕΕ σε γάλα σκόνη στη Δυτική Αφρική έχουν αυξηθεί κατά 24% από το 2016, με αποτέλεσμα να πιέζονται οι ντόπιοι καλλιεργητές στην περιοχή, καθώς πρέπει να ανταγωνιστούν το υποτιμημένο πλεόνασμα της ΕΕ.¹⁵ Η Ευρώπη παράγει μία αξιοσημείωτη ποσότητα 181 εκατομμυρίων τόνων γαλακτοκομικών κάθε χρόνο (2016) και 46 εκατομμυρίων τόνων κρέατος (βόειο, πουλερικών, χοιρινό). Η μισή παραγωγή αφορά το χοιρινό κρέας. Σε σχέση με αυτό που χρησιμοποιείται επί του παρόντος (το 2016), η ΕΕ παράγει 23 εκατομμύρια τόνους ή 14% επιπλέον γαλακτοκομικά και πάνω από 4 εκατομμύρια τόνους, 11% επιπλέον κρέας (εικόνα 6).

¹⁴ Το 2016 η συνολική εγχώρια χρήση γάλακτος στην ΕΕ ήταν 158.697.000 τόνοι, ενώ η παραγωγή της ΕΕ ήταν 181.342.600 τόνοι. Το 2016 η συνολική εγχώρια χρήση δημητριακών (εκτός της μύρας) στην ΕΕ ήταν 273.826.000 τόνοι, ενώ η παραγωγή της ΕΕ ήταν 303.232.000 τόνοι. Πηγή: FAOSTAT (δείτε τη μεθοδολογία για περισσότερες λεπτομέρειες)

¹⁵ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: SOS Faim Belgium and Oxfam-Solidarity (2019), [Let's not export our problems](#)

ΥΠΕΡΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΕΛΛΕΙΜΜΑ

ΣΧΗΜΑ 6.

Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ,
συμπεριλαμβανομένης της χρήσης για **τρόφιμα, ζωοτροφές, καύσιμα και άλλες**

Δεδομένα FAOSTAT 2016, δεδομένα για τους ελαιούχους σπόρους από το 2013

-96%
σόγια

Απο την άλλη μεριά, πάνω από ένα τέταρτο του συνόλου των φρούτων που καταναλώνονται στην ΕΕ είναι εισαγόμενα. Ακόμη και εάν δεν είναι οικολογικά εφικτό, ή ακόμη και επιθυμητό, να προσπαθήσει η ΕΕ να είναι «αυτάρκης» στο σύνολο της παραγωγής, δεν υπάρχει λόγος να εισάγει η ΕΕ τρόφιμα τα οποία μπορεί να καλλιεργήσει εύκολα με πολύ λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία, και με περισσότερα οφέλη για τις τοπικές οικονομίες.

Πέρα από τα πλεονάσματα, τα τρέχοντα επίπεδα της ευρωπαϊκής κατανάλωσης κρέατος και γαλακτοκομικών είναι ήδη υπερβολικά υψηλά για την υγεία τόσο των ανθρώπων όσο και του πλανήτη. Οι επιπτώσεις της υπερκατανάλωσης στην ανθρώπινη υγεία, ειδικά του επεξεργασμένου κρέατος, περιλαμβάνουν κινδύνους όπως τον καρκίνο, τις καρδιοπάθειες, την παχυσαρκία και τη διαβήτη. Όπως έχει υπολογίσει η Greenpeace¹⁶ στο παρελθόν, ένας μέσος πολίτης της ΕΕ καταναλώνει¹⁷ πάνω από 80 κιλά κρέατος τον χρόνο. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλιστεί η επισιτιστική ασφάλεια και ταυτόχρονα να διατηρηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη κάτω του 1,5°C, η Ευρώπη θα πρέπει να μειώσει τη συνολική κατανάλωση κρέατος στα 24 κιλά ανά άτομο τον χρόνο έως το 2030, και στη συνέχεια στα 16 κιλά ανά άτομο τον χρόνο έως το 2050.¹⁸

¹⁶ Greenpeace (2020), [EU climate diet: 71% less meat by 2030](#)

¹⁷ Η κατανάλωση μετράται σύμφωνα με το βάρος των σφαγίων που μεταφέρονται από τα σφαγεία, συμπεριλαμβανομένων και των οστών. Ανάλογα με τον τύπο του κρέατος, διαφορετικές ποσότητες του σφαγίου θα καταλήξουν ως τελικό προϊόν σε κρεπωλεία ή στα ράφια των σούπερ μάρκετ. Τα στοιχεία κατανάλωσης περιλαμβάνουν επίσης τη σπατάλη τροφίμων, όπως για παράδειγμα το απούλητο κρέας στο λιανικό εμπόριο.

¹⁸ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: Greenpeace (2018), [Less Is More: Greenpeace vision of the meat and dairy system towards 2050](#)

**ΤΑ ΤΡΕΧΟΝΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΑ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ
ΚΡΕΑΤΟΣ ΚΑΙ
ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ
ΕΙΝΑΙ ΗΔΗ
ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΑ
ΥΨΗΛΑ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ
ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ**

05

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Για ένα πιο ανθεκτικό αγροτικό σύστημα, για καλύτερη ανθρώπινη υγεία αλλά και για την υγεία του περιβάλλοντος η ΕΕ δεν χρειάζεται να παράγει περισσότερο, αλλά να παράγει διαφορετικά. Η ΕΕ χρειάζεται περισσότερη τοπική, βιώσιμη παραγωγή για μια πιο υγιεινή διατροφή, με λιγότερο κρέας και γάλα, λιγότερες ζωοτροφές και λιγότερα τρόφιμα να χρησιμοποιούνται ως καύσιμα.

Η παρούσα ανάλυση δείχνει ότι η ευρωπαϊκή γεωργία εστιάζει ολοένα και περισσότερο στην τροφοδοσία εξαγωγικών αγορών με ζωικά προϊόντα αντί να διαθέτει τρόφιμα που έχουν παραχθεί με βιώσιμο τρόπο για τοπική κατανάλωση. Διαπιστώνει επίσης ότι μεγάλο μέρος των τροφίμων που είναι κατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση διατίθεται για τη διατροφή των ζώων και χρησιμοποιείται ακόμη και ως καύσιμο για αυτοκίνητα. Η διαρκώς αυξανόμενη παραγωγή φαίνεται ακόμα πιο παράλογη όταν λαμβάνουμε υπόψη ότι οι Ευρωπαίοι ήδη καταναλώνουν περισσότερο κρέας και γαλακτοκομικά από αυτό που είναι υγιεινό είτε για τους ίδιους είτε για τον πλανήτη. Κατά τη διάρκεια της κρίσης της Covid-19, πολλοί Ευρωπαίοι πολιτικοί έχουν εγείρει ανησυχίες σχετικά με την επισιτιστική ασφάλεια στην Ευρώπη. Αυτές οι ανησυχίες μεταφράζονται σε εκκλήσεις για ψευδείς λύσεις (συγκεκριμένα να συνεχιστεί η αύξηση της παραγωγής) και σε απροθυμία να αποδεχτούν τα απαραίτητα περιβαλλοντικά μέτρα (για παράδειγμα, αλλαγή χρήσης της γεωργικής γης για την αναχαίτιση της απώλειας της βιοποικιλότητας). Ωστόσο, όπως είδαμε, τα επίπεδα εφοδιασμού και παραγωγής δεν αποτελούν τις πραγματικές προκλήσεις στον γεωργικό τομέα σήμερα. Οι πραγματικές προκλήσεις εντοπίζονται στο πώς και γιατί χρησιμοποιούνται η υπάρχουσα γεωργική γη και οι λοιποί πόροι καθώς και τη βιωσιμότητα της διαχείρισής τους. **ΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΕΝΤΟΠΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΤΟΠΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ.**

Το να εστιάζουμε αποκλειστικά στην επισιτιστική ασφάλεια μέσω της αύξησης της παραγωγής δεν συμβάλλει καθόλου στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων και των ανισορροπιών στον συσχετισμό δυνάμεων που υπάρχουν στο διατροφικό σύστημα, που επιτρέπουν σε έναν μικρό αριθμό εταιρειών να αποκομίζουν το μέγιστο δυνατό κέρδος, τόσο από τους παραγωγούς όσο και από τους καταναλωτές, ενώ βλάπτουν τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον. Οι καταναλωτές ενθαρρύνονται να συνεχίζουν να αυξάνουν την κατανάλωση κρέατος και γαλακτοκομικών, κάτι που είναι βλαβερό για την

υγεία τους. Οι μικροί παραγωγοί αναγκάζονται είτε να γίνουν μεγαλύτεροι είτε να βγουν από την αγορά, ο αγροτικός τομέας ενοποιείται και εκβιομηχανίζεται, με αποτέλεσμα απώλεια θέσεων εργασίας και εύθραυστες αγροτικές οικονομίες. Οι παραγωγοί που απομένουν εστιάζουν στις εξαγωγικές αγορές, διοχετεύοντας χρήματα σε πολύ λίγες μεγάλες εταιρείες. Η πανδημία της Covid-19 ανέδειξε την ευθραυστότητα αυτού του μοντέλου.

Η εναλλακτική είναι αυτή της ανθεκτικότητας και της διαφοροποίησης για την ΕΕ. Παγκόσμιες αναλύσεις έχουν ήδη δείξει ότι η καλλιέργεια τροφίμων αποκλειστικά για κατανάλωση από ανθρώπους θα μπορούσε να εξασφαλίσει τρόφιμα για δισεκατομμύρια ανθρώπους περισσότερους σε σχέση με το σημερινό διατροφικό σύστημα. Η βιώσιμη γεωργία πλέον θεωρείται ευρέως η βέλτιστη επιλογή για τη βελτίωση της παραγωγής και της παραγωγικότητας με καλύτερα θρεπτικά στοιχεία στο έδαφος και διαχείριση του νερού και χωρίς να υπάρχει ανάγκη για ακριβές χημικές εισροές.¹⁹

Από πολιτικής σκοπιάς, η Κοινή Αγροτική Πολιτική και η πιο πρόσφατη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» επαίρονται ότι θα «καταστήσουν δυνατή τη μετάβαση σε ένα βιώσιμο διατροφικό σύστημα της ΕΕ το οποίο διασφαλίζει την επισιτιστική ασφάλεια και την πρόσβαση σε υγιεινή διατροφή που προέρχεται από έναν υγιή πλανήτη».²⁰ Ωστόσο, υπολείπονται συγκεκριμένων δράσεων για την ανάληψη των απαραίτητων μέτρων.

Για ένα πραγματικά ανθεκτικό, επανατοπικοποιημένο και διαφοροποιημένο σύστημα τροφίμων που παράγει υγιεινά τρόφιμα, η Ευρώπη πρέπει επειγόντως να αλλάξει τις πολιτικές της για τα τρόφιμα, τη γεωργία και το εμπόριο, ξεκινώντας από αυτές που σχεδιάζονται και βρίσκονται υπό διαπραγμάτευση επί του παρόντος. Η Ευρώπη πρέπει να μειώσει τη χρήση καλλιεργειών τροφίμων και γεωργικής γης για τη διατροφή ζώων και την παραγωγή βιοκαυσίμων και να απομακρυνθεί από την ολοένα και πιο βιομηχανοποιημένη παραγωγή. Για ανθεκτικά διατροφικά συστήματα και για την προστασία της φύσης, είναι απαραίτητος ένας πιο βιώσιμος τρόπος παραγωγής για μια πιο υγιεινή τοπική διατροφή.

19 Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: Greenpeace (2015): [Ecological Farming - The seven principles of a food system that has people at its heart](#)

20 European Commission (2020), [Reinforcing Europe's resilience: halting biodiversity loss and building a healthy and sustainable food system](#)

**Το να εστιάζουμε στην
επισιτιστική ασφάλεια
αποκλειστικά μέσω της
αύξησης της παραγωγής
δεν συμβάλλει καθόλου
στην αντιμετώπιση των
ανισοτήτων και των
ανισορροπιών στον
συσχετισμό δυνάμεων
που υπάρχουν στο
διατροφικό σύστημα**

Η Greenpeace προτρέπει την ΕΕ, τους πολιτικούς της ηγέτες και τις εθνικές κυβερνήσεις να:

- Διασφαλίσουν μια δίκαιη μετάβαση κατευθύνοντας τη δημόσια χρηματοδότηση πρώτα και κύρια σε τοπικούς, μικρούς παραγωγούς που διασφαλίζουν υγιή και ανθεκτική παραγωγή τροφίμων καλλιεργώντας με βιώσιμους τρόπους, καθώς και σε εργάτες γης που ενδέχεται να διατρέχουν τον κίνδυνο να χάσουν το βιοποριστικό τους εισόδημα
- Αξιολογήσουν και να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη σειρά μέτρων ώστε να μεταποιστεί η κατανάλωση προς μια διατροφή πιο πλούσια σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης, με μια μετάβαση σε ζωικά προϊόντα βιώσιμης παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων της δημόσιας προώθησης, του μάρκετινγκ και των πολιτικών για τις προμήθειες, καθώς και διατροφικές οδηγίες και πιο δίκαια συστήματα καθορισμού των τιμών
- Παύσουν τις αγροτικές ενισχύσεις για τη βιομηχανική εκτροφή ζώων και να ενθαρρύνουν τους καλλιεργητές να απομακρυνθούν από την περαιτέρω εκβιομηχάνιση της παραγωγής κρέατος, γαλακτοκομικών και αυγών, θέτοντας νομικά δεσμευτικά μέγιστα επίπεδα πυκνότητας εκτροφής ζώων, έναν μέγιστο αριθμό ζώων τον οποίο μπορεί να έχει μια εκμετάλλευση ανά εκτάριο, πάνω από τον οποίο καμία εκμετάλλευση στην ΕΕ δεν θα μπορεί να λάβει αγροτικές ενισχύσεις
- Εγκαταλείψουν το σημερινό μοντέλο των συμφωνιών ελεύθερου εμπορίου που εστιάζουν στην τυφλή ανάπτυξη του εμπορίου και να μετακινηθούν σε μια ορθολογική εμπορική πολιτική που λαμβάνει υπόψη το ανθρώπινο και περιβαλλοντικό κόστος των καταναλωτικών προτύπων, με στόχο μια βιώσιμη διαβίωση και ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων.²¹ Αρχικά, θα πρέπει να απορριφθεί η συμφωνία ελεύθερου εμπορίου ΕΕ-Mercosur.²²
- Αναγνωρίσουν τις βλαβερές επιπτώσεις των σημερινών επιπέδων της κατανάλωσης και παραγωγής κρέατος και γαλακτοκομικών στην ΕΕ, και να θέσουν ξεκάθαρους πολιτικούς στόχους για τη μείωσή τους. Η κατανάλωση κρέατος και γαλακτοκομικών θα πρέπει να μειωθεί τουλάχιστον κατά 70% έως το 2030 και 80% έως το 2050 σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα

21 Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: Greenpeace (2017), [10 Principles for Trade](#)

22 Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: [Greenpeace \(2020\), EU-Mercosur myth-buster](#)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκθεση συγκεντρώθηκαν από τη FAOSTAT και τη Eurostat. Τα σύνολα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τη FAOSTAT, ακολουθώντας τις μεθόδους και τους ορισμούς της²³, είναι οι εξής:

Όνομασία του συνόλου δεδομένων	Το αντικείμενο της χρήσης της	Έτη που αφορά
Νέοι ισολογισμοί τροφίμων	ισολογισμοί για όλα τα προϊόντα (εκτός των ελαιούχων σπόρων)	2014-2016
Ισολογισμοί τροφίμων (παλιά μεθοδολογία και πληθυσμός)	ισολογισμοί για όλα τα προϊόντα (εκτός των ελαιούχων σπόρων)	2007-2013
Ισολογισμοί προϊόντων - Πρωτογενές ισοδύναμο καλλιεργειών	ισολογισμοί για ελαιούχους σπόρους	2007-2013
Εμπόριο - Καλλιέργειες και ζωικά προϊόντα	για τις εξαγωγές της ΕΕ των 28 χωρίς τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές της ΕΕ	2007-2016 (2007-2013 για τους ελαιούχους σπόρους)
Λεπτομερής πίνακας εμπορίου	για τις εξαγωγές των χωρών μελών χωρίς τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές της ΕΕ	2007-2016 (2007-2013 για τους ελαιούχους σπόρους)

Η μεθοδολογία άλλαξε το 2014 για τους ελαιούχους σπόρους. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν στοιχεία για το διάστημα 2014-2016 για τους ελαιούχους σπόρους (σόγια, ελαιοκράμβη και ηλιάνθος).²⁴

Στην παρούσα ανάλυση ως ΕΕ αναφέρεται η ΕΕ των 28 (μαζί με το Ηνωμένο Βασίλειο). Τα στοιχεία εισαγωγών και εξαγωγών έχουν υπολογιστεί χωρίς τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές της ΕΕ.

Στους ισολογισμούς της FAOSTAT, κάθε προϊόν εκφράζεται σε τόνους πρωτογενούς προϊόντος (εκτός των ελαιούχων σπόρων). Η μετατροπή από προϊόντα στο ισοδύναμο του ακατέργαστου προϊόντος γίνεται αυτόματα (εκτός της επεξεργασίας, δείτε την περιγραφή στοιχείων ισολογισμών του FAO). Ως εκ τούτου, όροι που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκθεση, όπως για παράδειγμα «γαλακτοκομικά προϊόντα», αναφέρονται στο ισοδύναμο του ακατέργαστου προϊόντος. Για τις ποσότητες που εξαγονται, εξαιρουμένων των ενδοκοινοτικών συναλλαγών της ΕΕ, η μετατροπή γίνεται όπου είναι δυνατόν με χρήση των Τεχνικών Συντελεστών Μετατροπής για Αγροτικά Προϊόντα²⁵ και τους ορισμούς και τα πρότυπα της FAOSTAT.

Οι ισολογισμοί της FAOSTAT και οι βάσεις δεδομένων του εμπορίου δεν έχουν ακριβώς τις ίδιες κατηγορίες προϊόντων. Οι ισολογισμοί του FAO και τα δεδομένα του FAO σχετικά με το εμπόριο (για εξαγωγές χωρίς τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές της ΕΕ) αντιστοιχίζονται χρησιμοποιώντας τους ορισμούς και τα πρότυπα της FAOSTAT.

Για τους ελαιούχους σπόρους όπως είναι η σόγια, η ελαιοκράμβη και ο ηλιάνθος έχει χρησιμοποιηθεί συγκεκριμένη μεθοδολογία για τη συσχώνευση των ποσοτήτων σπόρων, πλακούντα ελαιούχων σπόρων και ελαίων για τα υπάρχοντα δεδομένα (δηλαδή από το 2007 έως το 2013). Οι τόνοι των τριών προϊόντων αθροίζονται για παραγωγή, εισαγωγές, εξαγωγές, διαφορετικές χρήσεις και λοιπά στοιχεία.

Προς αποφυγή της διπλής μέτρησης, η τιμή του μηδέν έχει οριστεί στο σημείο της «επεξεργασίας» για τους σπόρους (η κατάληξη αυτών των επεξεργασμένων σπόρων ήδη έχει προσμετρηθεί στους ισολογισμούς του πλακούντα ελαιούχων σπόρων και των ελαίων) και την τιμή για την «παραγωγή» του πλακούντα ελαιούχων σπόρων και των ελαίων (η παραγωγή αυτού του πλακούντα ελαιούχων σπόρων και των ελαίων έχει ήδη προσμετρηθεί στον ισολογισμό των σπόρων).

Η δεύτερη πηγή δεδομένων που χρησιμοποιείται είναι η Eurostat, και πιο συγκεκριμένα οι ισολογισμοί ανά τομέα²⁶. Τα δεδομένα της Eurostat χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να έχουμε καλύτερη κατανόηση της βαρύτητας της χρήσης των βιοκαυσίμων σε σχέση με τα δημητριακά.

²³ Για περισσότερες λεπτομέρειες ανατρέξτε στο: FAOSTAT [New Food Balances methodology](#) and [notes on the commodity balances](#)

²⁴ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: [The key differences between new \(2014-2016\) and old \(2007-2013\) Food Balance Sheet \(FBS\) methodology](#)

²⁵ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: FAO Technical Conversion Factors for Agricultural Commodities

²⁶ Για περισσότερες πληροφορίες ανατρέξτε στο: [European Commission, Balance sheets by sector](#)

www.greenpeace.eu

Σχεδιασμός
Barthiste Prat / www.bp-graphisme.fr
Φωτογραφία εξωφύλλου: © Peter Caton /
Greenpeace
Η Greenpeace είναι μια διεθνής, ανεξάρτητη
οργάνωση, που αγωνίζεται για την
προστασία του περιβάλλοντος, την αλλαγή
στις νοοτροπίες και τις συμπεριφορές, και
την προώθηση της ειρήνης.
Δεν δεχόμαστε δωρές από κυβερνήσεις,
την ΕΕ, επιχειρήσεις ή πολιτικά κόμματα.
Έχουμε περισσότερους από τρία
εκατομμύρια οικονομικούς υποστηρικτές
και γραφεία σε περισσότερες από 50 χώρες.
Μητρώο διαφάνειας ΕΕ: 9832909575-41